

ЦИВІЛЬНА ІНЖЕНЕРІЯ ТА ЕКОЛОГІЯ

УДК 622.271.33:711.168 (379.8)

**ІНТЕГРАЦІЯ ІДЕЇ «ГУМАНІЗАЦІЇ ПРОСТОРУ» ЯК НАПРЯМ
«РЕВІТАЛІЗАЦІЇ» ВІДПРАЦЬОВАНИХ КАР'ЄРІВ**

Автор – **Белкіна М. Д.**, студ. гр. АРХ-19-4мн
Науковий керівник – **Харченко К. С.**, канд. техн. наук, доц. каф. ДРАС
Придніпровська державна академія будівництва та архітектури

Архітектура та дизайн виникають в результаті динамічної взаємодії людських потреб та навколишнього середовища. Саме така «динамічна взаємодія» у пошуку задоволення усіх запитів людства несе за собою великий збиток для екології та стану навколишнього середовища.

Відпрацьовані кар'єри являють собою промислові об'єкти, що не використовуються у господарських цілях, це створює ряд проблем для низки населених пунктів і зокрема для м. Кривий Ріг. Наявність значної кількості промислових споруд, що не використовуються, призводить до розосередження житлових та громадських кварталів забудови міста, ускладнює транспортні зв'язки [2].

Залучення громадської функції до кар'єрних споруд, що втратили свої промислові функції дозволить відновити або покращити малоцінне або шкідливе середовище кар'єру та залучити його до структури міста. Попри значну кількість наукових праць присвячених питанню улаштування рекреаційних зон на порушених територіях, дослідження формування громадських будівель і споруд на території кар'єрів проводились недостатньо [3]. Розроблення принципів формування подібних об'єктів на території кар'єрів стане поштовхом до продовження досліджень забудови малоцінних територій та реновації промислових споруд в індустріальних містах. Необхідність вивчення, аналізу та подальшої розробки принципів архітектурної організації громадських будинків і споруд на території кар'єрів обумовлена спрямованістю на розв'язання пріоритетних державних задач, зокрема по усуненню потенційно небезпечних чинників екологічного характеру, які несуть у собі порушені території, запобіганню подовженню міських транспортних шляхів, відновленню та залученню порушених територій до міської функціональної структури.

Для методів ревіталізації кар'єрів було сформовано алгоритм, що вміщує такі етапи: підготовчий, технічний, біологічний та етап забудови. Підготовчий етап передбачає збір даних. Метою даного етапу є вибір напрямків подальшого використання кар'єру, вишукувальні роботи. Технічний етап передбачає застосування інженерно-технічних методів, методів укріплення терас та геопластики. Біологічний етап залучає методи агрохімічного та санітарно-епідеміологічного моніторингу та меліоративний. Етап забудови залучає методи функціонального переоснащення та передбачає зміну функціонального типу територіальної одиниці з промислової на громадську [4].

Перехід від звичайних дизайнерських та архітектурних просторів та форм, надання їм природності – основна ідея гуманізації простору. Визначення та пошук нового підходу будівельного дизайну формують нове уявлення про можливості перетворення вже штучно створених людиною об'єктів, які у свою чергу відповідають таким характеристикам, як: примхливі вигини, плавні лінії (кар'єр – промислова конструкція, що має спіральну форму), максимальна функціональність (відновлення даних об'єктів спрямовано на поліпшення архітектурного, екологічного та емоційного стану міста;

використовуючи необхідні принципи для окремої точки інтегрування (кар'єр), міська територія стає більш збалансованою за функціональним наповненням).

Беручи до уваги також соціально-економічну доцільність реновації кар'єру функція має приваблювати відвідувачів та забезпечувати прибуток замовнику будівництва. З урахуванням економічних факторів та звертаючись до ідеї улаштування в таких умовах об'єктів громадського обслуговування, що мають комерційно-привабливі функції розглянуто можливість улаштування в таких умовах спортивно-оздоровчих, торгово-розважальних та офісних центрів.

Принцип середовищної локальності в межах кар'єру передбачає локалізацію функціональних елементів у межах кар'єру на рівні генплану, об'ємної та планувальної структур будівлі. Цей принцип диктує розмежування основних та допоміжних функцій, що реалізується за рахунок прийомів формування будівлі або споруди в межах кар'єру, розподіленням транспортних та пішохідних шляхів персоналу та відвідувачів та впливом геометричних характеристик чаші кар'єру на прийняття рішень з розташування будинків або споруд у його межах.

Принцип ландшафтної інтегрованості, визначається реакцією громадських будинків на рельєф, представлений спорудою кар'єру : на особливості трас, кути ухилу бортів, площі терас, обводненість, тощо.

Принцип доступності до дна кар'єру диктує особливості формування будівельного об'єкту таким чином, щоб існуючий транспортний зв'язок між дорогами поза кар'єром та дорогою у кар'єрі зберігався.

Принцип висотної диференціації будівлі у кар'єрі передбачає розмежування функціональних зон будівлі на лише в межах вертикальної та горизонтальної площини [5].

Використання та формування нового напрямку «гуманізації простору», як ревіталізація відпрацьованих зон, уможливорює не тільки затвердження ідеї «людина і природа – єдині», але й реалізацію амбіційного завдання – створення безкінечного простору.

Список використаних джерел

1. Руденко М. О., Ніколаєнко В. А. Історичні передумови формування громадських будинків і споруд на території кар'єрів. *Сучасні проблеми архітектури та містобудування*. Київ : КНУБА, 2014. Вип. 35. С. 417–421.
2. Руденко М. О. Теоретична модель організації громадських будинків і споруд, сформованих в умовах складного рельєфу (на прикладі кар'єрів). *Містобудування та територіальне планування*. Київ : КНУБА, 2014. Вип. 51. С. 500–504.
3. Руденко М. О., Ніколаєнко В. А. Принципи архітектурно–планувальної організації громадських будинків і споруд, сформованих на території рекультивованих кар'єрів. *Вісник Донбаської національної академії будівництва і архітектури*. Макіївка : Донбаська національна академія будівництва і архітектури, 2014. Вип. 2. С. 159–162.
4. Руденко М. О. Принцип екологічності у формуванні громадських будинків і споруд на території кар'єрів. *Містобудування та територіальне планування*. Київ : КНУБА, 2015. Вип. 55. С. 350–354.
5. Сметанин В. И. Рекультивация и обустройство нарушенных земель : учеб. и учеб. пособ. для студ. ВУЗов. Москва : КолосС, 2003. С. 94–96.